

Drugi dan su znanstvene sekcije, a Bančo prodaje materijale. I drugi su siromašni - kupuju jedino značke. Jer su najjeftinije.

Treći dan je slobodan. Kongresmeni idu na ekskuzije po Dunavu, a mi po Budimpešti. Ne spada u izvješće.

Četvrti dan su sekcije i komisija za zaštitu špilja. Uguravamo naše stavove i principe u prijedlog Dekla-

racije. Ide teško jer svi nešto uguravaju. Ugurali smo. Navečer su projekcije. Izvrsne.

Četvrti dan ustanovimo da nas je ukupno 8 iz Jugoslavije plus supruge. Vruće je i idemo doma.

Nema više. Jer koliko para toliko glazbe.

Ostalo u kongresnim materijalima ako date 90 USD.

J.Posarić

Literatura – Bibliography

SPELEOLOGIJA U ČASOPISU "NAŠE PLANINE"

U časopisu Naše planine, glasilu Planinarskog saveza Hrvatske, o speleologiji je u 1988. godini napisano slijedeće:

- Anonimus: Planinarski savez Hrvatske u 1987. godini - Komisija za speleologiju, br.1-2, str.4
- Ante Rukavina: Oj, Babiko, ladna grudo čeda! (jama Vrtlina), br.1-2, str.12
- Andrija Srkoč: U potrazi za jednim pismom (Cerovačke špilje), br.1-2, str.34-37
- Vlado Božić: Speleološki ispiti u Sloveniji, br.1-2, str.37
- Juraj Posarić: Obnovljeni speleološki ispiti u Srbiji, br.1-2, str.37.
- Vlado Božić: Održani prvi ispiti u Crnoj Gori, br.1-2, str.38
- Vlado Božić: Speleološki logoru na Velebitu, br.1-2, str.38
- Robert Dado: Međunarodni speleološki logor "Istra 87", br.1-2, str.38
- Tonči Grgasović: Međunarodni speleološki logor u Hohensteinu, br.1-2, str.38
- Vlado Božić: Drugo zborovanje bosanskohercegovačkih speleologa, br.1-2 str.38
- Vlado Božić: Speleološko veče: br.1-2, str.38
- J.Kopić: Speleološki kalendar, br.1-2, str.47
- Ivan Marinov: Picos de Europa '86 - Treća speleološka ekspedicija Planinskog saveza Hrvatske: br.3-4, str.49-52
- Stanislav Horaček: Samarske stijene - planinski eldorado, br.3-4, str.2
- Vlado Božić: Dvadeset godina Koordinacijske komisije za speleologiju Planinskog saveza Jugoslavije, br.3-4, str.83-84
- Željko Poljak: Ing. Vlado Božić, br.3-4, str.84
- Vlado Božić: Speleološki ispiti u Hrvatskoj, br.3-4, str.85
- Vlado Božić: Savjetovanje o primjeni elektronskih računala u speleologiji, br.3-4, str.85
- B. Jalžić: VII. internacionalni kongres o spašavanju iz speleoloških objekata, br.3-4, str.85
- a u 1989. slijedeće:
- Nikola Aleksić: Planinarski savez Hrvatske u 1988. godini - Komisija za speleologiju, br.1-2, str.5
- Ž.P: Speleološki odsjek PD "Mosor" 1927-1987, br.3-4, str.92
- Ante Rukavina: Takalice na Velebitu (pećina Jove Stanisavljevića), br.5-6, str.122
- Rajka Blašković: Skradarske zrade (špilja Zeleni vir i Muževa hižica), br.5-6, str.123-124
- Ivan Marinov: Speleološki odsjek PD "Mosor" u 1987. godini, br.5-6, str.137
- Ante Rukavina: F.Fras: Topografija karlovačke vojne krajine, br.5-6, str.141
- Vlado Božić: Sastanak KKS PSJ održan u Italiji, br.7-8, str.187
- Vlado Božić: Priručnik o speleološkom spašavanju, br.7-8, str.187
- Dmitar Mamula: Neočekivano otkriće speleologa iz Sežane, br.7-8, str.187
- Vlado Božić: Proslava 60-godišnjeg rada SO PD "Mosor" iz Splita, br.7-8, str.187
- D.Mamula: Speleološko društvo "Pauk", br.7-8, str.190
- Ozren Lukić: Jama Burinka na Crnopcu u Velebitu, br.9-10, str.230-232
- Vlado Božić: Zbor planinara-speleologa Hrvatske, br.9-10, str.232
- Vlado Božić: Novi udžbenik o tehnici istraživanja jama, br.9-10, str.232
- Vlado Božić: Biografije slovenskih speleologa s bibliografijama, br.9-10, str.232
- Sakib Kliko: Na "Stazi druženja, susretanja i sjećanja", (špilja Vranjača), br.11-12, str.250
- Ante Rukavina: Prilog povijesti prve podružnice HPD-a (Cerovačke špilje), br.11-12, str.278
- Vlado Božić: Julije Fras kao speleolog, br.11-12, str.280
- Vlado Božić: Novo o Albertu Fortisu kao speleologu, br.11-12, str.280
- Rajko Lukić: Krštenje na Minduši - s Pobađašima u Turskoj (špilje u Kapadokiji), br.1-2, str.19

Ante Juras: SO PD "Kamenar" Šibenik, br.1-2, str.44
 Vlado Božić: Nove turističke špilje, br.1-2, str.44
 Goran Majetić: Speleologija u Frasovoj "Topografiji", br.1-2, str.44
 Tomislav Đurić: Planinska kronika - I na kraju "naša ili kineska posla" (speleološka ekspedicija u Kinu SD Špiljar iz Splita), br.3-4, str.87
 Sahib Kliko: Otomalj kog i planinom zovu (špilja po vrvom), br.3-4, str.52 i 54
 Juraj Posarić: Međunarodni simpozij "Janski turizam", br.3-4, str.88
 Vlado Božić: Prvi sastanak jugoslavenskih speleologa-kolekcionara, br.3-4, str.88
 Vlado Božić: Nove speleološke publikacije u Sloveniji, br.3-4, str.88
 Vlado Božić: Speleolozi - pročitajte radi zabave, br.3-4, str.89
 Vlado Božić: Najljepši speleološki kalendar, br.3-4, str.89
 B.Jalžić: Nova istraživanja kanala "Aquatium" u jami Mandelaji kod Oštarija, br.3-4, str.89
 B.Jalžić: Nova otkrića u špilji Tounjčici, br.3-4, str.89
 Boris Regner: Umberto Girometta (1883-1939), br.3-4, str.90
 Vladimir Jagarić: Planinske pjesme (Boris Vrbeć i speleološke pjesme), br.5-6, str.128
 Vlado Božić: sedamdesetpet godina od otkrića Cerovačkih pećina, br.5-6, str.131
 Damir Lacković: 19. zagrebačka speleološka škola 1989, br.5-6, str.139
 Goran Majetić: Članovi SO PD "Dubovac" br.5-6, str.139
 Aleksandar Damjanović: Planina Ilica - neizbrušeni dragulj, br.7-8, str.169 (špilja Ledenaica kod Resanovca)
 Cvetin Ristanović: Vikend na Durmitoru (Ledena pećina), br.7-8, str.171
 Rudo Starić: "-52", br.7-8, str.173-176
 Ivan Tironi: Ogulin i Klek u putopisima Augusta Šenoa, br.7-8, str.182
 Juraj Posarić: "Karst i pećine Jugoslavije", br.7-8, str.186
 Goran Majetić: Lović Prekriški (špilja Vrlovka), br.9-10, str.212
 Božidar Petanjek: Ravnogorski planinski put (ponor Kosica, Kicljeve jame i Ledena jama), br.9-10, str.217
 Damir Lacković: Špilja u kamenolomu Tounj, br.9-10, str.233-234
 Mladen Kuhta: Najveći speleološki objekti u SR Hrvatskoj, br.9-10, str.234-235
 Mladen Kuhta: Najveći speleološki objekti u svijetu, br.9-10, str.235
 Ozren Lukić: Munižaba u Crnopcu na Velebitu, br.11-12, str.275-276
 Mladen Garešić: Jama na Vjetrenim brdima u Durmitoru, br.11-12, str.277-280
 Juraj Posarić: Prosjakča opera, br.11-12, str.281
 Vlado Božić: Speleo bilten br.1, br.11-12, str.282
 Vlado Božić: Speleologija u časopisu "Proteus", br.11-12, str.282

Vlado Božić: Predavanje o špilji Bezdanjači, br.11-12, str.282

Vlado Božić: Deseti kongres speleologa Jugoslavije, br.11-12, str.282

Vlado Božić

NOVE SPELEOLOŠKE PUBLIKACIJE U SLOVENIJI

Marljivi slovenski speleolozi stalno izdaju nove publikacije u kojima opisuju svoje zanimljive objekte prirode od kojih su speleolozima, naravno, posebno zanimljivi razni speleološki objekti. Nažalost, sve objavljene publikacije ne pojave se odmah u Hrvatskoj, pa za neke publikacije hrvatski speleolozi saznaju tek nakon nekog vremena kada se pojave u knjižarama, ili ako slučajno dobiju neku publikaciju direktno od autora. Sa zadovoljstvom mogu prikazati dvije koje sam nabavio nedavno, i to od Matjaža Puca knjižicu "Hodil po zemlji sem naši" i Marka Aljančiča "Kraški svet".

Prvu knjižicu napisao je slovenski speleolog Matjaž Puc, po struci geograf, službenik Republičkog zavoda za zaštitu prirode Slovenije, a objavila ju je Mahorjeva založba u Celju 1986. kao sedmu knjižicu iz serije Naši kraji. Knjižica je džepnog formata (17,5x11,5 cm) polutvrđih korica, napisana slovenskim jezikom na 172 stranice, s 50 crnobijelih fotografija i 30 fotografija u boji, te kartom Slovenije s ucrtanim objektima prirode koji se u knjižici spominju. Tu je prikazano 336 zanimljivih objekata prirode u Sloveniji od kojih su 94 speleološka (sve turističke špilje i druge zanimljive špilje i jame). Na vrlo pristupačan i zanimljiv način, uglavnom sa stajališta zaštite prirode, prikazano je sve što je u Sloveniji zanimljivo: izvori, ponori, slapovi, jezera, močvare, parkovi, vrhovi, kanjoni, prirodni mostovi i gorska oka i naravno špilje i jame, kao i rijetke vrste bilja i životinja (i špiljske) obrađenih u 133 poglavlja. Ta su poglavlja u stvari malo obrađeni tekstovi koje je M. Puc emitirao na 1. programu ljubljanskog radija tokom 1977-1983. god. i sada ih prilagodio za novu publikaciju. Svatko tko odlazi u Sloveniju neka nabavi ovu knjižicu jer će sigurno u okolici mjesta kamo će ići naći nešto za što još nije znao, a sigurno je ljubiteljima prirode zanimljivo. Knjižica je posvećena tragično preminulom slovenskom speleologu Radi Smerdu, Pucovom osobnom prijatelju, s kojim je obišao većinu spomenutih objekata u knjizi.

Drugu knjižicu "Kraški svet" napisao je speleolog Marko Aljančič, po struci biolog, dugogodišnji urednik časopisa Naše jame, a objavila ju je Cankarjeva založba u Ljubljani 1988. kao jednu iz serije Sprehodi v naravo. I ova je knjižica džepnog, ali još manjeg formata (15,5x8,5 cm) polutvrđih korica, s plastičnim prozirnim omotom i fotografijama u boji na koricama, napisana slovenskim jezikom na 80 stranica s 85 fotografija u boji. Tekst obrađuje najzanimljivije objekte u kršu, među kojima su razni fenomeni površinskog krša: krška jezera i slapovi, danas poznatije špilje i jame Slovenije, špiljski nakit (sigasti ukrasi) i životinjski svijet slovenskog krškog podzemlja. U uvodnom dijelu autor s ponosom najavljuje proslavu 100. obljetnice organiziranog istraživanja slovenskog podzemlja (1889-1989) odnosno osnivanje prve slovenske speleološke organizacije Anthron, značaj Matičnog krasa na razvoj krasoslovia (znanosti o kršu), razvoj i značaj istraživanja krškog podzemlja, a daje i prikaz stanja katastra spelobjekata u Sloveniji (registrirano 5766 objekata) prikaz najvećih spelobjekata u Sloveniji i svijetu. Veliku vrijednost knjižici daju izvrsne fotografije u boji. Ukratko, knjižica za svaki speleološki džep.

Vlado Božić

NOVI UDŽBENIK O TEHNICI ISTRAŽIVANJA JAMA

Upravo je izašla iz tiska dugo očekivana knjižica o primjeni opreme i tehnike kojom se istražuju jame. Naslov joj je "Speleologija u jamama", a to je u stvari prijevod knjige svjetski poznatog engleskog speleologa Mikea Mereditha, donedavno predsjednika Komisije za spašavanje iz spel.objekata Međunarodne spel.unije, koji je knjigu pod naslovom "Vertical caving" objavio u više izdanja (prvo još 1981), a koja su već prevedena na više svjetskih jezika. Ova knjižica je prijevod s njemačkog jezika "Höhlenforschung vertikal" iz 1981. godine.

Tekst je prevela Milica Karamata, član Spel. odelka Planinarskog saveza Beograda, stručni suradnik je bio Dragoljub Stanković, predsjednik KS PS Srbije, a izdavač Spel. društvo "Bosanskohercegovački krš" iz Sarajeva, koje je knjižicu izdao u formatu A-5 na 64 stranice bogato ilustrirane fotografijama i crtežima, kao jedan od brojeva svog biltena Naš krš. Na naslovnoj strani piše da je to Vol.XIII, br.23, Sarajevo 1987, a na unutrašnjoj strani korice piše br.24? Knjižica je izašla iz štampe u srpnju 1988. Nije jasno zašto na naslovnoj strani piše "za internu upotrebu" kad je tekst preveden sa stranog jezika i predstavlja opremu i tehniku kakva je bila 1981. god. (danas je djelomično već zastarjela), pa ne predstavlja nikakav povjerljiv materijal koji ne bi smio biti za javnu upotrebu.

Sadržaj je podijeljen u više poglavlja: razlog prelaska s tehnike ljestava na tehniku jednostrukog užeta, užeta i čvorovi, osobna oprema, tehnika spuštanje i penjanje po užetu, opremanje jama, tehnika D (kao nas poznata kao tehnika Ded), transport opreme, spašavanje, školovanje, izbor opreme i tehnike. Na kraju su iznijete adrese spel. organizacija po državama u svijetu koje se bave školovanjem spel.kadra (u Jugoslaviji je to samo KKS PSJ - tako piše) i popis literature.

Ova će knjižica biti od velike koristi svim mladim članovima spel.organizacija jer daje prikaz osnovne opreme i tehnike za spuštanje i penjanje po užetu, a može se nabaviti kod izdavača: SD "Bosanskohercegovački krš", 71000 Sarajevo, Obala Vojvode Stepe 21, tel.(071) 37-950. žiro račun 10102- 678-336 SDK Sarajevo, po cijeni od 2500 din (pri kupnji 10 i više primjeraka izdavač daje 25% rabata).

Vlado Božić

BIOGRAFIJE SLOVENSkih SPELEOLOGA S BIBLIOGRAFIJAMA

Slovenski speleološki časopis Naše jame, br.30, tiskan u ljetu 1988. na 192 stranice u cjelosti je posvećen samo jednoj temi - biografijama slovenskih speleologa kojima je glavni prilog spel.bibliografija. Autor toga opširnog djela je dugogodišnji tajnik Jamarske zveze Slovenije (JZS) mr. Dušan Novak. U predgovoru on posebno ističe osnivanje prve slovenske spel.organizacije Antron (grčki: jama) osnovane 1889. god. u Postojni, kao treće spel.organizacije u svijetu. Prije Antrona bio je osnovan Verein für Höhlenkunde 1879. i Jamarski odsjek primorske sekcije njemačko-austrijskog planinskog društva, 1883, oba u Beču. Od tada do danas u slovenskoj speleologiji, ističe, učinjeno je mnogo, npr. JZS ima danas 35 članica s preko 1000 članova, u arhivi JZS nalaze se podaci za više od 5800 spel.objekata u Sloveniji. Najveći doprinos razvoju dali su ljudi, pa je njima i posvećen ovaj broj časopisa. Na popis su došli svi oni koji su na bilo koji način dali svoj doprinos razvoju speleologije u Sloveniji, kao npr. aktivni speleolozi- istraživači, funkcioneri spel. organiza-

cija, dobitnici odlikovanja i naravno, svi oni koji su pisali o speleologiji i kršu.

Djelo sadrži biografije 196 zaslužnih speleologa abecednim redom. U njima su navedeni svi najvažniji podaci o spel.radu. Od bibliografije zabilježeno je sve što je u Sloveniji napisano o speleologiji i kršu: knjige, članci, izvještaji, osvrti, vijesti. Zaista je impresivna lista ljudi i literature, još od 17 st. (I.V.Valvazor) pa do danas najmladih. Ovim djelom slovenski speleolozi dostojno dočekuju 100-tu obljetnicu organiziranoga društvenog spel.rada u Sloveniji.

Vlado Božić

"KARST I PEĆINE JUGOSLAVIJE"

O knjizi dr. Nevena Krešića "Karst i pećine Jugoslavije" koja sada stoji predamnom i dostupna je širokoj čitalačkoj publici, suškalo se u predkongresnoj godini i po vidljivju uznemirenosti krugova bliskih autoru i speleološkom izdavaštvu bilo je izvjesno da se priprema jedno ozbiljno i sustavno djelo. Prateći nastojanj autora sličnih pokušaja u Jugoslaviji u posljednjih tridesetak godina, da na stručan i popularan način približe i pojasne krš, podzemlje i speleologiju, kako speleolozima, tako ostalim zaljubljenicima u prirodu, uvijek sam osjećao dojam nedorečenosti: nečega previše, a nečega premalo ili ništa. To je uglavnom ovisilo o stručnoj specijalnosti autora vezanoj uz partikularno područje speleologije. Ova knjiga je izuzetak.

Osobni dojam stečen po pregledu knjige i pomnom čitanju sažeo bih vrlo kratko - radi se o izuzetno poštenoj knjizi. Navikli na mačehinski (sirotijski) odnos jugoslavenskog izdavaštva prema speleološkoj literaturi, uobičajeno umotanoj u kakvu brošuricu ili sterilno ubetonirano u akademičarsku skriptu, pri prvom dodiru s Krešićevom knjigom ostajemo ugodno iznenađeni. Izdavač, Naučna knjiga iz Beograda (1988.) je izdanje izuzetno raskošno i kvalitetno opremila: 150 stranica formata 17 x 24 cm je tiskano višebojno na polusjajnom papiru za umjetni tisak (kunst.druk) i tvrdo ukoričeno u dopadljive korice sjajnog tiska u boji (tiskara "R.Timotić" Beograd). Autor, koristeći suradnju mnogih eminentnih imena jugoslavenske speleologije, ali i mnogo vlastitog truda i ljubavi, daje opremi knjige posebnu važnost i u tom nastojanju je potpuno uspio. Na 149 stranica teksta našlo je mjesta 106 kvalitetnih fotografija, od čega čak 77 u boji (!), 58 funkcionalnih i estetski dotjeranih karata, crteža, nacрта i tablica te jedna pregledna karta zanimljivih speleoloških objekata Jugoslavije u prilogu.

Inače grada knjige "posvećene speleolozima Jugoslavije" i u kojoj je autor spretno pomirio struku i razumljivost, je ograničena na, kako bi se moglo objeiniti, pojavnosti krških pojava: uzroke i način postanka krša, reljefa i podzemlja, sadašnje procese u podzemlju, nalaze iz njegove prošlosti i pregled najzanimljivijih ili korištenih speleoloških objekata Jugoslavije.

Izložena grada je podijeljena u tri djela, do kojih je prvi, očito, rezultat neposrednog Krešićeva stručnog i znanstvenog interesa. U poglavlju "Nastanak karstnog reljefa" on je, kao geolog, odnosno geomorfolog, "dao sebe" na temeljit i metodičan način, a da ni u jednom trenutku nije postao suhoparan. Obradeni su svi pojmovi i pojave krške morfogeneze s njihovim uzrocima i mehanizmima, popraćeni vrlo jasnim objašnjenjima i skicama i to je svakako najpreporučljiviji udžbenik budućim speleolozima iz tog područja, a svima ostalim prikladan priručnik, dosada tiskan u nas. Posebno treba istaknuti pozivanje na različitost nazivlja za iste pojave u svim dijelovima Jugoslavije, što se danas rijetko susreće.

Drugo poglavlje, "Život u podzemlju" se odnosi na život u krškom podzemlju danas i nekad i treba poslužiti, kako sam je shvatio, za podizanje opće kulture nespeleolozima koji čitaju knjigu, odnosno upoznavanje s važnošću njegove zaštite kao prostora koji je odigrao bitnu ulogu u ljudskoj evoluciji. Taj dio knjige je kompilacija radova naših vrsnih biologa, paleontologa i arheologa, koristan je u kontekstu obradene građe, ali ima i boljih tekstova te vrste. "Najljepše pećine Jugoslavije" je naslov trećeg dijela knjige i on predstavlja, za sada najkompletniji vodič po turistički uređenim ili dostupnim špiljama Jugoslavije. U slijedu od Slovenije do Makedonije je obrađeno 46 speleoloških objekata koji predstavljaju speleološku turističku ponudu naše zemlje. Opisi špilja su koncizni sa svim potrebnim podacima i lijepo ilustrirani, a značajno je da su podaci sveži. Iako su ovdje surađivali svi autori "republičkih" speleoloških vodiča, zadrživlje energija autora koji je veliku većinu objekata sam obišao (fotografije, opaske) i na određeni način ih kategorizirao te ujednačio pristup svojih suradnika. U svakom slučaju, ovo poglavlje bi trebalo zainteresirati barem Turistički savez Jugoslavije u sklopu propagandnih aktivnosti i trebalo bi ga tiskati kao separatnu brošuru. U skladu s naslovom knjige, od Krešića bi trebalo očekivati da u slijedećem izdanju nadopuni vodič s najzanimljivijim fenomenima površinske morfologije krša Jugoslavije (kanjoni, mostovi, jezera i sl.).

On to zaista dobro radi.

Juraj Posarić

FOTOGRAFIRANJE MRAKA

Chris Howes: To Photograph Darkness (Fotografiranje mraka), Gloucester, Velika Britanija, 1989, jezik engleski, tvrde korice s omotom, 352 stranice formata 248 x 172 mm, 160 crno-bijelih fotografija (podnaslov knjige je Povijest speleološke fotografije).

Autor knjige je poznati speleolog-fotograf, inače učitelj biologije, ali i slobodni fotograf, koji živi u Cardiffu (u prošlom broju ovog časopisa objavljen mu je prikaz knjige Cave Photography). Fotografijom speleoloških objekata bavi se od 1968. god. i, osim aktivnog fotografskog rada u podzemlju, značajna mu je osebina skupljanje podataka o svemu što se odnosi na speleološku fotografiju. U ovoj knjizi iznio je povijest speleološke fotografije u svijetu, ali također i povijest fotografije uopće i razvoj svih mogućih sredstava za fotografsko osvjetljavanje. Tu su prikazane sve fotografije koje su predstavljale razvoj speleološke fotografije, od najstarije fotografije snimljene u podzemlju (1862. god. u katakombama Pariza, Felixa Nadara) i prve fotografije snimljene u špilji (Blue John Caverns u Engleskoj 1865. god. Alfreda Brothersa pomoću magnezijske trake), pa do današnjih snimljenih najmodernijim fotoaparatom, elektronskim bljeskalicama i foto-čelijama.

U knjizi se spominju i prve fotografije snimljene kod nas u Jugoslaviji (u Postojnskoj špilji 1867. god. Emila Mariota, a kasnije i druge). U prikazu raznih kemijskih sredstava za fotografsko osvjetljavanje u speleološkim objektima spominje se i "Aloksin" ili "Pavlekin", prašak kojega je stvorio naš dugogodišnji član Drago Pavličević - Pavlek još 1959. god.

Knjiga stoji 25 funti, što je mnogo, ali ne i previše, ako se uzme u obzir golemi trud uloženi u prikupljanje podataka iz cijeloga svijeta. Siguran sam da će knjiga biti zanimljiva i korisna svima koji se bave fotografiranjem u podzemlju.

Vlado Božić

Da živimo u informatičkoj eri, vremenu gdje je najvažnije brzo dobiti pravu obavijest, svjedoči i pojava časopisa The speleo stamp collector u 1981. godini, časopisa namijenjena speleolozima skupljačima poštanskih maraka, omotnica i razglednica. Kako se s vremena na vrijeme navodi na 3. stranici ovitka, časopis je i pokrenut da bi se razmjena informacija jedne grupe začetnika razmjene filatelističkih objekata objedinila na jednom mjestu i umnožena rasprostrla diljem svijeta, do svih ljubitelja krša i filatelije.

Časopis izlazi tri puta godišnje, a umnožava se fotokopiranjem ili ofsetom u A4-formatu, opsega od 30 stranica s koricama u istoj tehnici. Sve zajedno je povezano kopčama.

Tijekom 1988. i 1989. je izašlo ukupno 5 svezaka časopisa i to: 29, 30 i 31/88 te 32 i 33/89.

Sadržaj svezaka je tematski određen naslovom, a po zastupljenosti građe i načinu prikazivanja pojedinih zanimljivosti je uniforman. Svaki primjerak filatelističkog materijala je prikazan kao crno-bijela kopija, dat je kratak opis te poneka zanimljivost vezana uz izdavanje marke, omotnice ili sl. U nekoliko članaka je obrađeno pojedino prirodno područje, speleološki objekt ili sl. uz prikaz svih filatelističkih primjeraka poznatih autoru, a vezanih uz taj lokalite. Zastupljeni su autori i filatelistički materijal iz cijelog svijeta, a jezik časopisa je engleski.

Niti Jugoslavija, kao zemlja klasičnog krša, nije ispuštena: bilo kao izdavač pojedinih maraka i sl. vezanih uz speleologiju, bilo da naši speleolozi-sakupljači objavljuju u njemu.

Tako se u svescima prošla dva godišta može pročitati:

U broju 29 (1988) u rubrici 'Vijesti' nalazimo crticu o izdanju maraka PTT Jugoslavije s motivima špiljskih ulaza te jubilaru omotnicu Postojnske jame izdanu povodom 170 obljetnice turističke valorizacije Jame. U istom broju, Jasminko Mulaomerović objavljuje "Druge zanimljive marke Jugoslavije", a Vlado Božić se javlja s četiri tematska priloga: "Plitvička jezera na razglednicama", "Sredozemna medvjedica - Monachus monachus" na markama i razglednicama, "Krš i špilje Jugoslavije" i "Još o kršu Jugoslavije".

J. Mulaomerović je autor jednog jugoslavenskog priloga u br. 31 (1988), a odnosi se na razglednicu X kongresa speleologa Jugoslavije iz Sarajeva.

Broj 32 (1989) sadrži i dva priloga V. Božića: "Nove marke Jugoslavije - Valvasor" i "Priruda Jugoslavije - Prokletije i Rugovo". Razglednice Rossijeve kolibe na Velebitu uz opis lokaliteta, istog autora, objavljene su u broj 33 (1989) kao jedan od tri priloga vezana uz Jugoslaviju. Ostala dva su: suvremena razglednica Postojnske jame, prilog suradnika iz USA te reprint (pretisak) maraka "Krš Jugoslavije" iz časopisa "Naš krš" - ovdje objavljen anonimno, a vjerojatno prilog J. Mulaomerovića.

Iz opsega ostalog materijala je vidljivo da zemlje s neznatnim krškim resursima posvećuju mnogo više pažnje širenju spoznaje o nepoznanicama vlastite prirode na jedan djelotvoran, a vrlo jeftin način - jer zanimljivu marku ipak svi rado pogledaju, nego što to čini PTT Jugoslavije pa smatram da bi bilo zgodno uputiti pokoji primjerak "The speleo stamp collector" i na tu adresu. Iako nisam skupljač maraka, iz tog časopisa sam saznao mnogo više o speleološkim zanimljivostima diljem svijeta, no iz pojedinih monografija ili propagandnog materijala, pa mislim da ne bi bilo zgoroga uputiti ga našim turističkim djelatnicama kao prijedlog za razmišljanje o tome kako unaprijediti turističku propagandu.

Juraj Posarić